

VIERA SCHEIBNEROVÁ*

MIKROFAUNA APTU Z LOKALITY MEDZIHOĽSKÉ SEDLO POD ROZSUTCOM V MALEJ FATRE

МИКРОФАУНА АПТА ИЗ МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ
МЕДЗИГОЛЬСКЕ СЕДЛО ПОД РОЗСУТЦОМ В МАЛОЙ ФАТРЕ

(Obr. 9—10 v texte, anglické resumé)

V ý ť a h. V súvrství aptu križňanskej série na lokalite Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom v Malej Fatre priamo na mieste, kde sa našli aptské amonity (Andrusov, 1931, 1958), našla sa mikrofauna spodného aptu. Význam nálezu spočíva v možnosti paralelizácie mikrofauny s makrofaunou.

V poslednom čase sa rozprúdila diskusia o otázke stratigrafického hodnotenia aptských a albských mikroasociácií v bradlovom pásme a v subatranských sériách Západných Karpát na Slovensku. Podľa názoru J. Salaja a O. Jendrejákovvej¹ asociácia foraminifer, doteraz všeobecne považovaná za vrchnoalbskú, s *Rotalipora roberti* (Gandolfi), *Rotalipora ticinensis* (Gandolfi) a i., vystupuje už v apte. Vychádzali z toho, že podobnú asociáciu foraminifer údajne našli v súvrství, z ktorého pochádzajú aptské amonity na lokalite Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom v Malej Fatre. Tento poznatok aplikovali aj na iné výskyty uvedenej asociácie v Západných Karpatoch. Z toho vznikli isté vážne nezrovnalosti s doterajšími mikrobiostratigrafickými poznatkami, ktoré sa získali jednak na základe porovnania mikrofauny vrchného albu s makrofaunou vrchného albu, najmä s amonitmi a lamelibranchiátmi, a jednak na základe porovnania výsledkov mikrobiostratigrafie albu a aptu v Západných Karpatoch s výsledkami iných autorov študujúcich mikrofaunu týchto stupňov v iných oblastiach na svete.

Aby sa objasnila sporná otázka, odobrala som v spolupráci s M. Mišíkom a E. Scheibnerom sériu vzoriek na lokalite Medzihoľské sedlo pod Roz-

* Prom. geol. V. Scheibnerová, Katedra geológie a paleontológie PFUK, Gottwaldovo nám 2, Bratislava.

¹ Názor J. Salaja a O. Jendrejákovvej nebol doteraz uverejnený. Uvedený je v nepublikovaných správach. Na tomto mieste diskutujem s autormi s ich výslovným súhlasom.

sutcom (Malá Fatra). Vzorky poskytli bohatú asociáciu foraminifer, ktorú uvedieme v ďalšom.

V študovanom súvrství aptu križňanskej jednotky našla sa táto makrofauna (D. Andrusov, 1931, 1958):

Plicatula placunea Lamarck,

Costidiscus recticostatus microcostatus (Sim., Bac., Sor.),

Macroscaphites yvani afra Sayn,

Pseudohaploceras liptoviense (Zeuschn.),

Chelonicerus cornuelianum (d'Orb.),

Táto makrofauna hovorí v prospech aptského, a to bedulského veku. Hrúbka súvrstvia je asi 100 m. Makrofauna sa vyskytuje v polohách šedých, tmavých a šedozelených bridlíc, často čiernych.

Mikrofauna spodného aptu študovanej lokality

Celkové spoločenstvo spodného aptu križňanskej jednotky na lokalite Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom tvoria tieto druhy:

Hyperammia gaultina Ten Dam,

Reophax minutissimus Plummer,

Glomospira charoides (Jones et Parker),

Trochamminoides sp.,

Haplophragmoides concavus (Chapman),

Ammobaculites subcretaceous Cushman et Alexanderi,

Textularia cf. *foeda* Reus,

Lenticulina münsteri (Roemer),

L. ouachensis (Sigal),

Lenticulina crepidularis (Roemer),

Vaginulina sp.,

Spirillina minima Schacko,

Gavelinella cf. *barremiana* Bettenstaedt,

Anomalina sp.,

Anomalinoides rudis (Reuss),

Epistomina ornata (Roemer),

E. reticulata (Roemer),

E. caracolla (Roemer),

Epistomina sp.,

Globigerinella duboisi Chevalier,

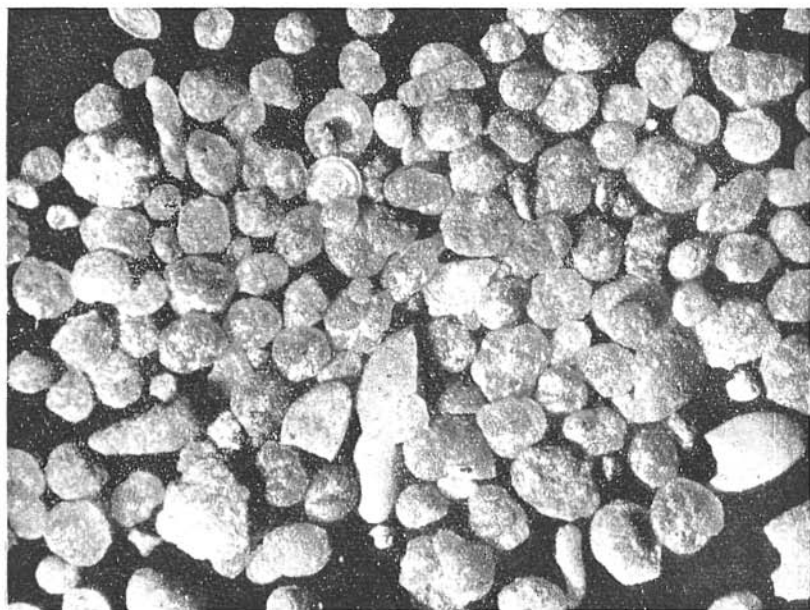
G. gottisi Chevalier,

Biglobigerinella sp.

Túto asociáciu tvoria druhy, na základe ktorých môžeme usudzovať o spodno-aptskom veku príslušnej časti súvrstvia. Svojím charakterom odpovedá mikro-

Obr. 9. Mikroasociácia spodného aptu, Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom, Malá Fatra. Zväč. 30 $\times$. Mikrofoto O s v a l d.

Obr. 10. Mikroasociácia spodného aptu, Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom, Malá Fatra. Zväč. 30 $\times$. Mikrofoto O s v a l d.

faune opísanej zo spodného aptu viacerými autormi. Vidíme, že najvýznamnejšou zložkou asociácie sú zástupcovia čelade *Epistominidae*, ktorí majú veľký stratigrafický význam, ďalej čelade *Nodosariidae* a *Orbulinidae*. Spoločenstvo celkove pripomína spoločenstvo starších stupňov spodnej kriedy, kde však sú významnejšou mierou zastúpení zástupcovia čelade *Nodosariidae*.

V pokračovaní súvrstvia aptu križňanskej jednotky na študovanej lokalite vystupuje súvrstvie albu a cenomanu s typickou mikroasociáciou.

Výskyty aptskej mikrofauny sa zistili aj na iných miestach. Z významnejších si spomenieme lokalitu Bošáca pri Novom Meste nad Váhom, kde na urgonskom vápenci (pravdepodobne križňanská jednotka) s aptskými orbitolínami spočívajú tmavošedé piesčito-slienité bridlice s *Epistomina juliae* Mjatljuk, *E. cf. reticulata* (Reuss) a i., ďalej v slienitých šedých bridliciach aptu v spodnokriedovom komplexe Rudinského bradla. Mikrofauna na väčšine výskytov aptu má podobný charakter, aký sme opísali v predchádzajúcom. Niekedy tvoria asociáciu výlučne drobné globigerínely a biglobigerínely. V nijakom prípade som nepozorovala prítomnosť *Rotalipora roberti* (Gandolfi) alebo dokonca *Rotalipora ticinensis* (Gandolfi) a iných druhov známych doteraz v Karpatoch aj inde na svete v albe, resp. v cenomane. Okrem toho na viacerých miestach vystupovania albu (V. Scheibnerová, 1961) preukázaných amonitovou faunou sa našla typická asociácia vrchného albu, spomenutá v úvodnej časti tohto príspevku. Podobne aj v spodnom a strednom albe. Týka sa to nielen planktonickej zložky, ale aj bentosu.

LITERATÚRA — ЛИТЕРАТУРА — REFERENCES

- Andrusov D., 1931: O stratigrafickém rozdělení spodní křídly spodního subatranského příkrovu na středním Slovensku. Věstník Stát. geol. ústavu VII, 2, Praha, 152—173. — Andrusov D., 1958: Geológia československých Karpát II, SAV, Bratislava. — Bartenstein H. — Bettenstaedt F. — Bolli H., 1957: Die Foraminiferen der Unterkreide von Trinidad, B. W. I. 1. Teil: Cuche und Toco-Formation. Ecl. Geol. Helv. 50, No 1, Basel, 5. — Bartenstein H. — Brand E., 1951: Mikropaläontologische Untersuchungen zur Stratigraphie des nordwestdeutschen Valendis. Abh. senckenb. naturf. Ges. 485, Frankfurt a. M., 239—337. — Berthelin M., 1880: Mémoire sur les Foraminifères fossiles de l'Etage Albien de Montcley (Doubs). Mém. Soc. Géol. France 3, Nr. 1, Paris. — Blanc J. J., 1958: L'Aptien de la Bédoule, Bouches-du-Rhône, Stratigraphie et Sédimentation. Bull. Soc. Géol. France 6, Nr. 8, Paris, 487. — Busson G. — Magné J. — Sigal J., 1956: Quelques niveaux — repères micropaléontologiques dans Crétacé du massif des Beni-Menacer (Tell septentrional Algérie). Bull. Soc. d'Hist. Naturelle de l'Afrique du Nord 47, Jan., Febr. 1956, 26—30. — Cita M. B. — Rossi D., 1959: Prima segnalazione di aptiano-Albiano nelle Dolomiti. Atti della Accademia nazionale dei Lincei 27, Nr. 2, 405—411. — Huckriede R., 1958: Die Kreideschiefer bei Kaisers und Holzgau in den Lechtaler Alpen (Apt — unteres Cenoman). Verh. d. Geol. Bundesanst. 1, 71—86. — Huss F., 1957: Stratygrafia jednostki Weglowki na podstawie mikrofauny. Acta Geol. Pol. 7, L, 29—69. — Chevalier J., 1961: Quelques nouvelles espèces de Foraminifères dans le Crétacé inférieur méditerranéen. Revue

de micropaléontologie 4, Nr. 1, Paris, 30—36. — Mjatljukov E. V., 1953: Spirillinidy, Rotaliidy, Epistominidy i Asterigerinidy. Iskopajemyje Foraminifery SSSR, Leningrad—Moskva. Moullade E., 1951: Quelques Foraminifères et Ostracodes nouveaux du Crétacé inférieur vocontien. Revue de micropaléontologie 3, Nr. 4, Paris, 201—206. — Samyškina K. G., 1960: Foraminifery i stratigrafija albskych otloženij Dagestana. Dokl. AN SSSR 130, No. 1, Moskva, 166—169. — Said R. — Barakat M. G., 1957: Lower Cretaceous Foraminifera from Khasma el Mistan, northern Sinai, Egypt. Micropaleontology 3, No. 1. 39—47. — Thomei G., 1960: L'Aptien et l'Albien des environs de Puget-Théniers. Bull. Soc. Géol. France 7, Nr. 1, Paris.

Recenzoval D. Andrusov.

VIERA SCHEIBNEROVÁ*

MICROFAUNA OF THE APTIAN FROM THE LOCALITY
MEDZIHOĽSKÉ SEDLO POD ROZSUTCOM IN SMALL FATRA
(KRIŽNÁ UNIT)

(Textfig. 9—10)

In the suite of the Aptian of Krizná unit in Small Fatra (locality Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom) a microfauna of Lower Aptian was found together with formerly known macrofauna of Lower Aptian (Bédoulian) age.

The microfauna is represented by the species as follows:

Hyperammina gaultina Ten Dam,
Reophax minutissimus Plummer,
Glomospira charoides (Jones et Parker),
Trochamminoides sp.,
Haplophragmoides concavus (Chapman),
Ammobaculites subcretaceus Cushman et Alexanderi,
Textularia cf. *foeda* Reuss,
Lenticulina münsteri (Roemer),
L. ouachensis (Sigal),
L. crepidularis (Roemer),
Vaginulina sp.,
Spirillina minima Schacko,
Gavelinella cf. *barremiana* Bettenstaedt,
Anomalina sp.,
Anomalinoides rudis (Reuss),
Epistomina ornata (Roemer),
E. reticulata (Roemer),
E. caracolla (Roemer),
Epistomina sp.,
Globigerinella duboisi Chevalier,
G. gottisi Chevalier,

* Prom. geol. V. Scheibnerová. Chair of Geology and Paleontology of the Faculty of Natural Sciences of J. A. Comenius University, Gottwaldovo nám. 2, Bratislava.

Biglobigerinella sp.

The macrofauna is represented by the species (Andrusov D., 1931, 1958):

Plicatula placunea Lamarck,

Costidiscus recticostatus microcostatus (Sim., Bac., Sor.),

Macroscaphites yvoni afra Sayn,

Pseudohaploceras liptoviense (Zeuschn.),

Chelonicerus cornelianum (d'Orb.).

This macrofauna is of the Lower Aptian (Bédoulian) character. In despite of some other authors (J. Salaj, O. Jendrejáková, unpublished, personal permission to discuss in this note) the author of this note regards association with *Rotalipora roberti* (Gandolfi), *Rotalipora ticinensis* (Gandolfi) as the Upper Albian on the basis of parallelisation with macrofauna and comparison with results of other authors working in geosynclinal or epicontinental regions.

Explanation of the textfig. 9—10

Fig. 9. The association of the Lower Aptian, Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom, Malá Fatra. $\times 30$, Microphoto Oswald.

Fig. 10. Microassociation of the Lower Aptian, Medzihoľské sedlo pod Rozsutcom, Malá Fatra. $\times 30$, Microphoto Oswald.

Translated by author.